

ROKEN-GERELATEERDE ZIEKTEN EN AANDOENINGEN

Roken leidt tot minstens 14 typen kanker (hoofdgroepen) en tientallen chronische aandoeningen.^{1,2}

De meest voorkomende roken-gerelateerde aandoeningen vallen in de categorieën kanker, luchtwegaandoeningen en hart- en vaatziekten. Daarnaast leidt roken tot problemen bij de voortplanting en verminderde vruchtbaarheid bij vrouwen en mannen. Ook zijn er tal van overige aandoeningen die relatief minder vaak voorkomen en/of gepaard gaan met een lagere ziektelast, maar niettemin sterk gerelateerd zijn aan roken.

Hieronder een overzicht van ziekten en aandoeningen waarvan een direct, causaal verband met roken is aangetoond. De hyperlinks verwijzen naar (een beschrijving van) de betreffende aandoeningen.

In de loop van 2022 publiceert het Trimbos-instituut een factsheet over roken en ziekten.

Kanker als gevolg van roken

- Acute myeloïde leukemie » [link IKNL](#)
- Alveesklierkanker » [link Thuisarts.nl](#); [link IKNL](#)
- Baarmoederhalskanker » [link Thuisarts.nl](#); [link IKNL](#)
- Borstkanker » [link Thuisarts](#); [link IKNL](#)
- Blaaskanker en/of kanker van de lagere urinewegen » [link Thuisarts.nl](#); [link IKNL](#)
- Darmkanker » [link Thuisarts.nl](#); [link IKNL](#)
- Hoofd-halskanker » [link IKNL](#)
- Kwaadaardig melanoom » [link Thuisarts.nl](#); [link IKNL](#)
- Leverkanker » [link IKNL](#)
- Longkanker » [link Thuisarts.nl](#); [link IKNL](#)
- Maagkanker » [link Thuisarts.nl](#); [link IKNL](#)
- Nierkanker » [link Thuisarts.nl](#); [link IKNL](#)
- Prostaatkanker (fatale-) » [link Thuisarts.nl](#); [link IKNL](#)
- Slokdarmkanker » [link Thuisarts.nl](#); [link IKNL](#)

Risico op kanker verlagen » [link KWF Kankerbestrijding](#)

Luchtwegaandoeningen als gevolg van roken

- Astma » [link Thuisarts.nl](#); [link Longfonds](#)
- COPD » [link Thuisarts.nl](#); [link Longfonds](#)
 - Chronische bronchitis » [link Longfonds](#)
 - Longemfyseem » [link Longfonds](#)
- Longfibrose » [link Longfonds](#)
- Longontsteking » [link Thuisarts.nl](#); [link Longfonds](#)
- Tuberculose » [link Longfonds](#)
- Griep en griepachtige verschijnselen » [link Thuisarts.nl](#)
- Obstructieve slaapapneu » [link Thuisarts.nl](#); [link Longfonds](#)

¹ USDHHS (2014), The Health Consequences of Smoking—50 Years of Progress ([link](#))

² Royal College of Physicians (2018), Hiding in plain sight: Treating tobacco dependency in the NHS ([link](#))

Roken en corona » [link Trimbos-instituut](#); [link Longfonds](#)

Risico op luchtwegaandoeningen verlagen » [link Longfonds](#)

Hart- en vaatziekten en -aandoeningen als gevolg van roken

- **Slagaderverkalking** (atherosclerose) » [link Hartstichting](#)
- **Coronaire hartziekten** (kransslagaderaandoeningen):
 - *Hartinfarct* » [link Thuisarts.nl](#); [link Hartstichting](#)
 - *Angina pectoris (hartkramp)* » [link Thuisarts.nl](#); [link Hartstichting](#)
- **Beroerte** » [link Thuisarts.nl](#); [link Hartstichting](#)
 - *Herseninfarct* » [link Hartstichting](#)
 - *Hersenbloeding* » [link Hartstichting](#)
 - *TIA* » [link Hartstichting](#)
- **Perifere arterieel vaatlijden** (o.a. etalagebenen) » [link Thuisarts.nl](#); [link Hartstichting](#)
- **Buikaneurysma** (verwijde buikslagader) » [link Thuisarts.nl](#); [link Hartstichting](#)
- **Veneuze trombo-embolie** (o.a. trombosebenen) » [link Thuisarts.nl](#); [link Hartstichting](#)

Risico op hart- en vaatziekten verlagen » [link Thuisarts.nl](#); [link Hartstichting](#)

Effect van roken op voortplanting en vruchtbaarheid

- **Verminderde fertiliteit – vrouw** » [link Thuisarts.nl](#)
 - *Nadelig effect op hormoonstelsel, hormoonproductie en -functie*
 - *Verminderde kans op zwangerschap met behulp van kunstmatige inseminatie*
 - *Verminderd functioneren van de eileiders*
- **Verminderde fertiliteit – man** » [link Thuisarts.nl](#)
 - *Erectiestoornis*
 - *Chromosoomveranderingen en DNA-schade in zaadcellen*
 - *Verminderde spermakwaliteit in termen van spermavolume, spermadichtheid, totaal aantal zaadcellen en het percentage progressieve beweeglijkheid van het sperma*
- **Zwangerschapscomplicaties een aangeboren afwijkingen**
 - *Buitenbaarmoederlijke zwangerschap* » [link Thuisarts.nl](#)
 - *Miskraam* » [link Thuisarts.nl](#)
 - *Lager geboortegewicht*
 - *Neurologische afwijkingen*
 - *Verstoorde groei van de foetus*
 - *Verlies van de foetus*
 - *Vroeggeboorte*
 - *Voorliggende placenta*
 - *Loslating van de placenta*
 - *Voortijdig breken van de vliezen*
 - *Doodgeboorte*
 - *Ontwikkelingsstoornissen in het kind: gastroschisis, hernia, vergroeide schedelnaad, klompvoet, schisis, defecten aan het spijsverteringssysteem, reductiedefect aan de ledematen, oogafwijkingen, ontbrekende of afwijkende anus, gezichtsafwijkingen,*

ontbrekende of extra vingers/tenen, afwijkingen van het bewegingsapparaat, niet-ingedaalde testikels, afwijkingen aan hart en vaten

Aanbevolen links » [toolkit Taskforce Rookvrije Start](#); [factsheet Roken en Zwangerschap \(Trimbos-instituut\)](#); [factsheet Rookvrij Zwanger worden \(Trimbos-instituut\)](#)

Overige ziekten en aandoeningen als gevolg van roken

- **Algehele verminderde gezondheid**
- **Barrett slokdarm** » [link Maag Lever Darm Stichting](#)
- **Botbreuken en heupfractuur** » [link Thuisarts.nl](#)
- **Diabetes type 2**, inclusief gezondheidsproblemen als gevolg van diabetes » [link Thuisarts.nl](#); [link Diabetes Fonds](#)
- **Gehoorverlies** » [link Thuisarts.nl](#)
- **Lage rugpijn** » [link Thuisarts.nl](#)
- **Mentale gezondheid** » [link Thuisarts.nl](#)
 - *Angst* » [link Thuisarts.nl](#)
 - *Bipolaire stoornis* » [link Thuisarts.nl](#)
 - *Boulimia nervosa* » [link Thuisarts.nl](#)
 - *Eetbuistoornis* » [link Thuisarts.nl](#)
 - *Dementie (ziekte van Alzheimer)* » [link Thuisarts.nl](#)
 - *Depressie* » [link Thuisarts.nl](#)
 - *Psychose (met kans op zelfmoord)* » [link Thuisarts.nl](#)
 - *Schizofrenie* » [link Thuisarts.nl](#)
- **Multiple sclerose** » [link Thuisarts.nl](#); [link Nationaal MS Fonds](#)
- **Nierziekten** (chronisch en terminaal) » [link Thuisarts.nl](#); [infographic Nierstichting](#)
- **Oogziekten**:
 - *Staar* » [link Thuisarts.nl](#)
 - *Maculadegeneratie* » [link Thuisarts.nl](#)
- **Parodontitis (vergevoerde tandvleesontsteking)** » [link Allesoverhetgebit.nl](#)
- **Postoperatieve complicaties en wondgenezing**: *ademhalingsproblemen, chirurgische wondinfectie, falen van fistel- of botgenezing, falen van tandheelkundige implantaten, hernia, postoperatieve necrose, vertraagde wondgenezing, wondopening en -complicaties*
- **Psoriasis** » [link Thuisarts.nl](#)
- **Reuma** » [link Thuisarts.nl](#); [link Reuma Nederland](#)
- **Schade aan immuunsysteem, auto-immuunziekten** » [link Radboudumc](#); [link UMC Utrecht](#)
- **Ziekte van Crohn**, inclusief gecompliceerde ziekteverloop » [link Thuisarts.nl](#); [link Maag Lever Darm Stichting](#)